

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตลาดสินค้ามีความสำคัญต่อผู้บริโภคเป็นอย่างมาก เนื่องจากตลาดเป็นปัจจัยสำคัญในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร และรายละเอียดของตัวสินค้าให้แก่ผู้บริโภค ซึ่งสามารถชักจูงผู้บริโภคให้เกิดความต้องการซื้อ และใช้สินค้าผ่านข้อมูลที่ได้รับเอาไว้บนตลาด หากสินค้าไม่เป็นไปตามมาตรฐานในตลาด หรือตลาดไม่ได้บ่งบอกถึงคุณลักษณะที่แท้จริงของสินค้า ย่อมเกิดผลเสียหายต่อผู้บริโภค เพื่อเป็นการควบคุมให้ผู้ประกอบการธุรกิจจัดทำตลาดได้อย่างถูกต้อง พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 จึงได้กำหนดให้เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ประกอบการธุรกิจที่จะต้องให้ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้า โดยการแสดงตลาดตามประกาศคณะกรรมการว่าด้วยตลาด เรื่อง ลักษณะของตลาดสินค้าที่ควบคุมตลาด (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2542 ซึ่งในปัจจุบันผู้ประกอบการจำนวนมากมักละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว

เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจพบการกระทำความผิดด้านตลาดสินค้าดังกล่าวเกิดขึ้น จะไม่มีมาตรการกีดกันรองคดี หรือการไต่ถามในชั้นสอบสวน เนื่องจากเป็นความผิดอาญาแผ่นดินที่นอกจากจะมีผลกระทบต่อผู้ถูกกระทำโดยตรงแล้ว ยังมีผลกระทบต่อสังคมโดยรวม รัฐจึงต้องเข้าดำเนินการเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ แม้ผู้ที่ถูกกระทำจะไม่คิดใจเอาความ หรือดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดต่อไปแล้วก็ตาม ผู้กระทำความผิดจึงถูกดำเนินคดีอาญาตามกฎหมาย ซึ่งในปัจจุบันในชั้นสืบสวนจับกุม พบว่าผู้กระทำความผิดที่ถูกดำเนินคดีมักจะเป็นผู้ประกอบการหรือผู้ค้ารายย่อย เป็นผู้ประกอบอาชีพค้าขายตามท้องตลาดทั่วไป มีรายได้จากการประกอบกิจการไม่มาก ไม่มีเอกสารหลักฐานสำคัญในการดำเนินการทางธุรกิจ หรือการค้าขาย ทำให้ในชั้นสอบสวนเกิดปัญหาอุปสรรคในการรวบรวมพยานหลักฐานบางชนิด รวมถึงการเปรียบเทียบปรับในชั้นสอบสวน เนื่องจากแม้ว่ากฎหมายจะบัญญัติให้ความผิดลักษณะนี้ สามารถเปรียบเทียบปรับได้ในชั้นสอบสวน โดยคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) ก็ตาม แต่ผู้กระทำความผิดมักไม่ยินยอมให้ทำการเปรียบเทียบปรับในชั้นสอบสวน เนื่องจากการพิจารณาเปรียบเทียบปรับโดยคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค มีอัตราค่าปรับที่สูงมาก ผู้กระทำความผิดไม่มีความสามารถ

ในการจ่ายค่าปรับได้ ทำให้คดีอาญาไม่ได้รับงับไปด้วยการเปรียบเทียบปรับ เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงนำคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาล ทำให้เป็นการเพิ่มปริมาณผู้ต้องขังในเรือนจำ เนื่องจากในการขอประกันตัวในชั้นสอบสวน ผู้กระทำความผิดรายย่อยเอง ไม่มีหลักทรัพย์เพียงพอที่จะเป็นหลักประกันในชั้นสอบสวนได้ เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงต้องนำผู้กระทำความผิดที่ถูกจับกุมไปฝากขังในระหว่างพิจารณาคดี ในส่วนของพนักงานอัยการ เมื่อได้รับสำนวนการสอบสวนมาพิจารณาแล้ว พนักงานอัยการก็ได้ใช้ดุลพินิจในการช่วยกั้นกรองผู้กระทำความผิดบางประเภทออกจากกระบวนการยุติธรรมอาญา เนื่องจากแม้ว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 143 จะบัญญัติให้อำนาจพนักงานอัยการในการใช้ดุลพินิจในการสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีอาญาได้อย่างอิสระก็ตาม แต่ในบทกฎหมายไม่ได้บัญญัติให้อำนาจพนักงานอัยการในการใช้ดุลพินิจสั่งให้ใช้มาตรการอื่นแทนการฟ้องคดีอาญา อาทิเช่น มาตรการชะลอฟ้องคดี รวมถึงในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 ก็ไม่ได้มีบทบัญญัติกฎหมายให้นำมาตรการอื่นมาใช้แทนการฟ้องคดีอาญา จึงทำให้มีการนำความผิดด้านฉลากสินค้าตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ขึ้นไปสู่การพิจารณาพิพากษาของศาลจำนวนมาก เนื่องจากขาดกระบวนการกั้นกรองคดีหรือการใช้มาตรการอื่นแทนการฟ้องคดี เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมหวังเพียงนำตัวผู้กระทำความผิดเข้าสู่การพิจารณาคดีในศาลยุติธรรมเท่านั้น จึงทำให้เกิดปัญหากระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกิดขึ้น ทั้งจำนวนผู้พิพากษาของศาล และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานยุติธรรมอาญาต่าง ๆ มิใช่เพียงพอ เกิดความล่าช้าในการดำเนินคดี ผู้กระทำความผิดไม่ได้รับการพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม เกิดปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ ขาดแคลนงบประมาณ และการช่วยเหลือฟื้นฟูผู้กระทำความผิดไม่มีประสิทธิภาพ

มาตรการชะลอฟ้อง จึงถือเป็นมาตรการหนึ่งในการกั้นกรองคดี หรือวิธีการทางเลือกอื่นแทนการฟ้องคดีอาญา โดยเป็นการให้อำนาจพนักงานอัยการในการใช้ดุลพินิจในการสั่งไม่ฟ้องคดีอาญาโดยการกำหนดเงื่อนไข หรือเรียกว่า การชะลอฟ้อง (Deferred Prosecution) ซึ่งส่วนใหญ่มักนำมาใช้กับคดีที่มีความผิดเล็กน้อย มีลักษณะไม่รุนแรง หรือความผิดโดยประมาท หรือความผิดในครอบครัว โดยเป็นการชะลอฟ้องผู้กระทำความผิดต่อศาลไว้ระยะหนึ่ง ด้วยการให้อยู่ในการควบคุมอย่างมีเงื่อนไข ไม่ว่าจะเป็นการคุมประพฤติ การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม หรือมาตรการชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย ซึ่งผู้กระทำความผิดต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของการควบคุมอย่างถูกต้องครบถ้วน จึงจะไม่ถูกฟ้องคดีต่อศาล การชะลอฟ้องจึงเป็นมาตรการหนึ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นมาตรการที่ช่วยลดปริมาณคดีที่จะขึ้นสู่ศาล ช่วยให้อำนาจรัฐประหยัดงบประมาณและค่าใช้จ่ายในการคุมขังผู้กระทำความผิด รวมถึงเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้ปกติภายใต้ความควบคุมดูแลของ

เจ้าหน้าที่ ทำให้ไม่เป็นการเสียหายแก่ประวัติ และชื่อเสียงของผู้กระทำความผิด และผู้เสียหายเอง ก็ได้รับการเยียวยาอย่างสมควร ดังนั้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้เป็นไปได้ด้วยความเที่ยงตรง และยุติธรรม รวมถึงคุ้มครองสิทธิและหน้าที่ของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ จึงเห็นควรศึกษาถึงมาตรการชะลอฟ้องในคดีอาญา ทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ อาทิเช่น ประเทศญี่ปุ่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ด้วยการนำแนวคิด หลักการและวิธีการเกี่ยวกับการชะลอฟ้องมาใช้กับความผิดด้านฉลากสินค้าตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 โดยไม่ให้คดีขึ้นสู่กระบวนการพิจารณาของศาล วิธีการนี้เป็นการแก้ไขปัญหาคะบวนการยุติธรรมทางอาญา และเป็นการให้โอกาสผู้กระทำความผิดบางราย โดยเฉพาะผู้ประกอบการธุรกิจ หรือผู้ค้ารายย่อยที่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ทำให้ประมาทเลินเล่อ จนละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่ให้ต้องรับโทษร้ายแรงถึงขนาดต้องโทษจำคุก และไม่ต้องมีประวัติอาชญากรรม ให้เป็นมลทินต่อการดำเนินชีวิตต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.2.1 เพื่อศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎี และมาตรการเกี่ยวกับการชะลอฟ้องในคดีอาญา
- 1.2.2 เพื่อศึกษาถึงแนวคิด หลักการและวิธีการเกี่ยวกับการชะลอฟ้องในคดีอาญาของประเทศไทยและต่างประเทศ
- 1.2.3 เพื่อศึกษา วิเคราะห์เปรียบเทียบการชะลอฟ้องในคดีอาญาของประเทศไทยกับต่างประเทศ
- 1.2.4 เพื่อศึกษา วิเคราะห์ถึงการนำการชะลอฟ้องมาใช้กับความผิดด้านฉลากสินค้าตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522
- 1.2.5 เพื่อเสนอแนะเป็นแนวทางในการนำการชะลอฟ้องมาใช้กับความผิดด้านฉลากสินค้าตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

การนำการชะลอฟ้องมาใช้กับความผิดด้านฉลากสินค้าตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 โดยการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้อำนาจพนักงานอัยการในการใช้ดุลพินิจในการสั่งชะลอฟ้องคดี หรือแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ

คุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 โดยกำหนดหมวดกฎหมายเกี่ยวกับการชะลอฟ้อง เป็นการเพิ่มบทบาทให้เจ้าพนักงานของรัฐ ให้โอกาสผู้กระทำความผิดได้กลับตัวเป็นคนดี รู้สำนึกและปฏิบัติ ตามกฎหมาย อีกทั้งช่วยลดปริมาณคดีขึ้นไปสู่การพิจารณาของศาล และลดความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำได้

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และมาตรการเกี่ยวกับการชะลอฟ้องในคดีอาญา รวมถึงแนวคิด หลักการและวิธีการเกี่ยวกับการชะลอฟ้องในคดีอาญาของประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบการชะลอฟ้องในคดีอาญาของประเทศไทยกับต่างประเทศ และนำมาวิเคราะห์ และเสนอแนะเป็นแนวทางในการนำการชะลอฟ้องมาใช้กับความผิดด้านฉลากสินค้าตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยค้นคว้าจากเอกสารภาษาไทย และเอกสารภาษาต่างประเทศ รวมถึงบทความ งานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี และมาตรการเกี่ยวกับการชะลอฟ้องในคดีอาญา รวมถึงแนวคิด หลักการและวิธีการเกี่ยวกับการชะลอฟ้องในคดีอาญาของประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบ และเสนอแนะเป็นแนวทางในการนำการชะลอฟ้องมาใช้กับความผิดด้านฉลากสินค้าตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.6.1 ทราบถึงแนวคิด ทฤษฎี และมาตรการเกี่ยวกับการชะลอฟ้องในคดีอาญา
- 1.6.2 ทราบถึงแนวคิด หลักการและวิธีการเกี่ยวกับการชะลอฟ้องในคดีอาญาของประเทศไทยและต่างประเทศ
- 1.6.3 ทราบถึงการวิเคราะห์เปรียบเทียบการชะลอฟ้องในคดีอาญาของประเทศไทยกับต่างประเทศ

1.6.4 ทราบถึงการวิเคราะห์ถึงการนำการชะลอฟ้องมาใช้กับความผิดด้านฉลากสินค้าตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522

1.6.5 ทราบถึงข้อเสนอแนะเป็นแนวทางในการนำการชะลอฟ้องมาใช้กับความผิดด้านฉลากสินค้าตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522